

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

Рац А. Й.
«_30_» ___ 08___ 2019 р. ___

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»
(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: **магістр**
Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність: **013 Початкова освіта**

Розробники програми: Біда О. А., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології; Поллої К. Д., старший викладач кафедри педагогіки та психології

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ
Протокол №_1_ від „_28_” ___ 08___ 2019_року

Завідувач кафедри _____ Біда О. А. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ Кучай Т. П. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Змістових модулів: 3	Напрямок підготовки /спеціальність 013 Початкова освіта/ 013 Початкова освіта	Курс I.	
Загальна кількість годин: 150		Семестр 1.	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи – 7 год.	Рівень освіти Магістр	16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	__ год.
		Лабораторні	
			__ год.
		Самостійна робота	
		104 год.	142 год.
Вид контролю Іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – поглибити, розширити, інтегрувати знання з педагогіки, педмайстерності, навчально-виховних технологій; практично опанувати різними формами організації навчального і виховного процесів у закладах вищої освіти; виховати у магістрантів особистісні якості майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі викладача, прагнення постійно займатись самонавчанням, саморозвитком, самовдосконаленням.

Завдання дисципліни:

- розвивати педагогічну думку;
- навчати оцінювати різні педагогічні явища, сутність навчального і виховного процесів;
- бачити причинно-наслідкові зв'язки педагогічного впливу і результатів,
- глибоко усвідомлювати сутність передового, перспективного в умовах демократизації суспільства, реформування освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати сутність і проблеми навчання і виховання у вищій школі, психологічні особливості студентства, основні напрями роботи викладача ЗВО, основні досягнення, проблеми і тенденції розвитку педагогіки вищої школи, сучасні підходи до моделювання педагогічної діяльності.

вміти: використовувати у навчально-виховному процесі знання фундаментальних основ, сучасних досягнень, проблем і тенденцій розвитку відповідних наукових галузей; викладати дисципліни, використовуючи міждисциплінарний (інтегративний) підхід; організувати виховний процес у закладах вищої освіти.

Загальні компетентності 1, 3

Здатність до пошуку, оброблення й аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми, зокрема у процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

Здатність володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формами) у різних сферах комунікації.

Фахові компетентності 1, 2, 3, 10

Здатність здійснювати викладацьку діяльність: реалізація організаційного процесу з використанням інноваційних технологій; формування культурного середовища щодо задоволення потреб населення регіону; здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу ЗВО на засадах етики професійного спілкування; систематизація та узагальнення результатів наукових досліджень у сфері вищої освіти; володіння методами спостереження, опису ідентифікації, класифікації об'єктів освітнього середовища; сучасні уявлення про закономірності, принципи та форми педагогічної діяльності вчителя; здатність ефективно і компетентно приймати участь у різних формах професійної та наукової комунікації; використовувати професійно-профільовані знання і професійні навички в галузі педагогіки та психології, для дослідження педагогічних явищ та процесів; застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід у справі шкільництва; аналізувати, порівнювати та узагальнювати педагогічну діяльність педагога; методичний супровід професійної діяльності у сфері освіти; професійна самоосвіта, особистісне зростання, вдосконалення подальшого педагогічного розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18

Знання сучасних інноваційних технологій підготовки та проведення різних форм організації занять у ЗВО; усвідомлювати потенційні можливості організації навчального процесу у сучасній початковій школі в умовах розвивального навчання, на основі володіння персональним комп'ютером використовувати сучасні технології опрацювання інформації; раціонально

використовувати ІКТ під час підготовки та проведення занять та інших форм організації навчально-виховного процесу початкової школи.

Здатність формувати вміння оцінювати сучасні процеси у вітчизняній та зарубіжній дидактиці з позицій сьогодення та перспектив її розвитку.. Знання основ психолого-педагогічних, методичних дисциплін, необхідних для розв'язання педагогічних, науково-методичних і організаційних завдань, основ самопізнання для подальшого саморозвитку і самовдосконалення. Готовність до вивчення потенційних можливостей та специфічних потреб суб'єктів освітнього процесу, розроблення та реалізації індивідуальних програм педагогічного супроводу.

Політика щодо академічної доброчесності

Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		о	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ										
Тема 1. Вища школа і педагогіка вищої школи України на сучасному етапі. Предмет і об'єкт педагогіки вищої школи	8	1	2		5		1			10
Тема 2. Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання	8	1	2		5		1			10
Тема 3. Викладач закладу вищої освіти	8	1	2		5		1			10
Тема 4. Закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності	8	1	2		5					10
Разом за змістовим модулем 1	32	4	8		20		3			40
Змістовий модуль 2. ОСНОВИ ДИДАКТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ										
Тема 1. Принципи дидактики вищої школи	10	1	2		7		1			10
Тема 2. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі	13	1	2		10		1			10
Тема 3. Лекційні заняття у закладах вищої освіти. Самостійна робота студентів	13	1	2		10		1			10
Тема 4. Семінарські, практичні та лабораторні заняття	13	1	2		10					10
Тема 5. Проблемне навчання у закладі вищої освіти	7	1	2		4					10
Тема 6. Навчальна та	7	1	2		4					10

виробнича практика студентів									
Тема 7. Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів	7	1	2		4		1		10
Разом за змістовим модулем 2	70	7	14		49		4		70
Змістовий модуль 3. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ВНЗ									
Тема 1 Сутність процесу виховання	10	1	2		7		1		10
Тема 2. Принципи виховання	13	1	2		10				10
Тема 3. Організаційні форми виховання у ЗВО	13	1	2		10				6
Тема 4. Основні методи виховання у ЗВО. Основні напрями виховання студентської молоді	12	2	2		8				6
Разом за змістовим модулем	48	5	8		35		1		32
Усього годин	150	16	30		104		8		142

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1 Вища школа і педагогіка вищої школи України на сучасному етапі. Предмет і об'єкт педагогіки вищої школи	2
2	Тема 1.2 Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання	2
3	Тема 1.3. Викладач закладу вищої освіти	2
4	Тема 1.4 Закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності	2
5	Тема 2.1 Принципи дидактики вищої школи	2
6	Тема 2.2 Організаційні форми та методи навчання у вищій школі	2
7	Тема 2.3 Лекційні заняття у закладі вищої освіти. Самостійна робота студентів	2
8	Тема 2.4 Семінарські, практичні та лабораторні заняття	2
9	Тема 2.5 Проблемне навчання у закладі вищої освіти	2
10	Тема 2.6 Навчальна та виробнича практика студентів	2
11	Тема 2.7 Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів	2
12	Тема 3.1 Сутність процесу виховання	2
13	Тема 3.2 Принципи виховання	2
14	Тема 3.3 Організаційні форми виховання у ЗВО	2
15	Тема 3.4 Мобільність студентів та ефективність академічної мобільності студентів.	2
	Всього:	30

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вища школа і педагогіка вищої школи України на сучасному етапі. Предмет і об'єкт педагогіки вищої школи	5
2	Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання	5
3	Викладач закладу вищої освіти	5
4	Закономірності розвитку навчально-пізнавальної діяльності	5
5	Принципи дидактики вищої школи	7
6	Організаційні форми та методи навчання у вищій школі	10
7	Лекційні заняття у закладі вищої освіти. Самостійна робота студентів	10
8	Семінарські, практичні та лабораторні заняття	10
9	Проблемне навчання у закладі вищої освіти	4
10	Навчальна та виробнича практика студентів	4
11	Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів	4
12	Сутність процесу виховання	7
13	Принципи виховання	10
14	Організаційні форми виховання у ЗВО	10
15	Мобільність студентів та ефективність академічної мобільності студентів.	8
	Всього:	104

6. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда. •

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: педагогічні задачі.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; розв'язування педагогічних задач; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

7. Методи контролю

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Педагогіка вищої школи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

До іспиту допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи.

Важливою передумовою допуску до іспиту є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу «Педагогіка вищої школи» застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- *методи письмового контролю:* письмове тестування, модульна контрольна робота, реферат, есе;
- методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Загальні критерії оцінювання успішності магістрантів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці:

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв магістрантом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістранта наявні незначні помилки.

«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але магістрант спроможний усунути їх із допомогою викладача
«незадовільно»	виставляється магістранту, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться магістру, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення магістратури ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
64–74	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 40 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 60 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Методичне забезпечення

- підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання
- лани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; – індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів;
- тестові завдання для контролю та перевірки знань слухачів
- мультимедійні презентації до навчальних занять
- навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, вивозних заходів у ВНЗ

10. Тестові завдання до модульних контрольних робіт

1. Методи науково-педагогічних досліджень - це:

- а) способи упорядкованої взаємодії учителя і учнів;
- б) способи одержання науково достовірної інформації про закономірності розвитку людини, її виховання, навчання;
- в) засіб довготривалого сприймання навчально-виховного процесу;
- г) збір і обробка інформації, яка точно виявляє причини педагогічних проблем.

2. Які методи не є методами науково-педагогічного дослідження?

- а) спостереження, бесіда, анкетування;
- б) бесіда, лекція, диспут;
- в) педагогічний експеримент, тестування.

3. Метод психолого-педагогічного тестування - це:

- а) спеціалізований способи вимірювання конкретного психічного явища;
- б) стандартизований метод психологічного дослідження, застосовуючи який можна отримати точну кількісну або якісну характеристику розвитку певних психічних явищ студента за допомогою порівняння їх показників з еталонними;
- в) метод письмового опитування учнів, колег та ін. з метою одержання потрібної інформації про явища в навчанні та вихованні.

4. Який метод психолого-педагогічного дослідження охарактеризовано:

«Це своєрідно сконструйований і здійснений педагогічний процес, що включає принципово нові його елементи і поставлений таким чином, що дає можливість глибше, ніж зазвичай, бачити зв'язки між різними його сторонами і враховувати точно результати внесених змін» (М.А.Данілов)?

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) математичні методи;
- д) метод рейтингу;
- е) метод експертної оцінки.

5. Метод довготривалого планомірного цілеспрямованого опису психічних особливостей, що проявляються в діяльності і поведінці школярів, на основі їх безпосереднього сприймання в навчально-виховному процесі та обов'язковою систематизацією отриманих даних і формуванням висновків - це ...

- а) експеримент;
- б) анкетування;
- в) спостереження;
- г) бесіда;
- д) моделювання;
- е) метод соціометрії;

6. Який стандартизований метод науково-педагогічного дослідження, дозволяє отримати точну кількісну або якісну характеристику розвитку психічних явищ студента за допомогою порівняння їх показників з еталонними.

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) анкетування;
- д) тестування;
- е) метод експертної оцінки.

7. Вкажіть метод науково-педагогічного дослідження, для якого характерно: «завдання для учнів дібрані такі, які дозволили б виявити рівень кмітливості та вміння логічно мислити»?

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) анкетування;
- д) тестування;
- е) метод експертної оцінки.

8. Який метод психолого-педагогічного дослідження описано: «Було цікаво спостерігати за грою дітей, в якій вони демонстрували різну соціальну поведінку»?

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) спостереження;
- д) метод рейтингу;
- е) метод експертної оцінки.

9. Вкажіть метод науково-педагогічного дослідження, який полягає у вивченні структури і стилю взаємин в колективі.

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) математичні методи;
- д) метод рейтингу;
- е) метод експертної оцінки.

10. Вкажіть метод науково-педагогічного дослідження, який полягає у вивченні певного педагогічного явища в спеціально створених і контрольованих умовах.

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) моделювання;
- г) математичні методи;
- д) метод рейтингу;
- е) метод експертної оцінки.

11. Метод збору психолого-педагогічної письмової інформації за допомогою складеної у відповідності з певними правилами систем питань - це:

- а) педагогічний експеримент;
- б) метод соціометрії;
- в) анкетування;
- г) спостереження;
- д) метод рейтингу;
- е) метод експертної оцінки.

12. Педагогічне дослідження – це:

- а) система цілеспрямованої взаємодії викладача і студента, спрямована на формування суспільних і особистісних рис;
- б) цілеспрямований пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу з використанням наукового апарату;
- в) способи з допомогою яких вивчаються різноманітні сторони виховання, освіти і навчання.

13. Об'єкт педагогічного дослідження:

- а) пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу;
- б) педагогічні явища, факти, з яких складається педагогічний процес;
- в) якість знань, умінь і навичок.

14. Цілеспрямоване сприймання досліджуваного об'єкта – це:

- а) інтроспекція;
- б) спостереження;
- в) фіксація;
- г) передбачення результату.

14. Яке спостереження можна віднести до методу науково-педагогічного дослідження: а)

- а) класний керівник веде психологічні спостереження за учнями;
- б) учитель веде спостереження за процесом розвитку учнів за умови їх навчання на високому рівні труднощів;
- в) класний керівник на екскурсії розглядає разом з учнями певний об'єкт;
- г) чергові ведуть спостереження за ставленням учнів до збереження чистоти в класі?

15. Ефективність якої діяльності визначається шляхом педагогічного експерименту: а) обрання учнями класного керівника;

б) формування класним керівником культури поведінки школярів;

в) вивчення особливостей виховання дітей у сім'ї;

г) вивчення впливу системи колективного творчого виховання на формування колективістських стосунків між вихованцями?

16.Оберіть вірні висловлювання, що характеризують взаємозалежність предмета і об'єкта педагогічного дослідження:

а) об'єктом педагогічного дослідження є педагогічні процеси та явища;

б) предмет ширше об'єкта педагогічного дослідження;

в) предметом педагогічного дослідження є учасники педагогічного процесу;

г) об'єкт є частиною предмета педагогічного дослідження;

д) об'єкт ширше предмета педагогічного дослідження;

е) об'єктом педагогічного дослідження є учасники педагогічного процесу; ж) предмет уточнює об'єкт педагогічного дослідження.

17. Зміст освіти це:

а) науково-обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і кваліфікаційних рівнів

б) офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами

в) узгоджений набір модулів (навчальних дисциплін), засвоєння яких необхідне для успішного завершення навчання на певному рівні вищої освіти

г) правильна відповідь відсутня

18.Компетентність це

а) динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистих якостей

б) офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами

в) відображає цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності

г) здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості

19.Кваліфікаційний рівень це

а) здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.

б) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми, її нормативної та варіативної (вибіркової) частин

в) структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

г) відображає цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності

20. Національна рамка кваліфікацій це

а) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми, її нормативної та варіативної (вибіркової) частин

б) науково-обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і кваліфікаційних рівнів

в) офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами

г) системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів

21. Освітньо-професійна програма (ОПП) це

- а) відображає цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності
- б) це перелік нормативних та вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю
- в) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми, її нормативної та варіативної (вибіркової) частин
- г) науково-обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і кваліфікаційних рівнів

22. Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) випускника вищого навчального закладу це

- а) це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки
- б) узгоджений набір модулів (навчальних дисциплін), засвоєння яких необхідне для успішного завершення навчання на певному рівні вищої освіти
- в) відображає цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначає місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності.
- г) визначає перелік і обсяг нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми і засоби здійснення поточного й підсумкового контролю

23. Навчальний план це

- а) документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів
- б) план на поточний навчальний рік, який конкретизує форми проведення навчальних занять, їх обсяг, форми і засоби поточного та підсумкового контролю за семестрами
- в) містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю
- г) документ, складений вищим навчальним закладом освіти на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки, який визначає перелік і обсяг нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми і засоби здійснення поточного й підсумкового контролю

24. Навчальна програма це

- а) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми, її нормативної та варіативної (вибіркової) частин
- б) містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю
- в) документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів
- г) перелік нормативних та вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю

25. Робоча навчальна програма дисципліни це

- а) документ, який містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю, містить перелік навчально-методичної літератури, засобів наочності, технічних засобів навчання тощо.
- б) наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми, її нормативної та варіативної (вибіркової) частин
- в) документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст,

послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів

г) перелік нормативних та вибіркових навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю

26. За якою з поданих нижче формул визначається обсяг підручника, відповідно до рекомендацій МОН України? (де К П(НП) – коефіцієнт виду видання підручника чи навчального посібника; 0,14 авт. арк./год – коефіцієнт, що враховує продуктивність засвоєння 1 авторського аркуша навчальної інформації студентом за 1 годину самостійної роботи; Т – обсяг дисципліни за навчальним планом, год.)

а) $V \text{ П(НП)} = K \text{ П(НП)} * 0,14 * T$, авт. арк.

б) $V \text{ П(НП)} = 0,2 * 0,14 * T$, авт. арк.

в) $V \text{ П(НП)} = 0,5 * 0,14 * T$, авт. арк.

г) $V \text{ П(НП)} = 1 * 0,14 * T$, авт. арк.

27. Для створення проблемної ситуації С.С. Вітвицька пропонує використовувати наступні прийоми:

а) пряма постановка проблеми;

б) пропозиція конспектувати;

в) проблемне завдання у вигляді запитання;

г) повідомлення теми і мети лекції;

д) повідомлення інформації, яка містить суперечність;

е) повідомлення протилежних думок з будь-якого питання;

ж) звернення уваги на те чи інше життєве явище, яке потрібно пояснити;

з) повідомлення фактів, які викликають непорозуміння;

и) звернення до матеріалу попередніх лекцій;

к) формулювання викладачем висновків з кожного питання лекції;

л) співставлення життєвих уявлень з науковими;

м) постановка питання, на яке повинен відповісти студент, прослухавши частину лекції, і зробити висновки.

28. Педагогічна технологія – це:

а) система способів, прийомів, кроків, послідовність виконання яких забезпечує вирішення завдань виховання, навчання і розвитку особистості вихованця, а сама діяльність представлена процедурно, як певна система дій

б) сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компоновання форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів

в) опис процесу досягнення планованих результатів навчання, способів, прийомів, кроків

г) сукупність способів, прийомів, кроків, послідовність виконання яких забезпечує процесуальну частину дидактичної системи

29. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що

а) навчальний процес, який відбувається за умов постійної, активної взаємодії вчителя і учнів;

б) навчальний процес, який відбувається за умов постійної, активної взаємодії учнів між собою;

в) навчальний процес, який відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх учасників навчального процесу;

г) це моделювання різноманітних життєвих ситуацій, спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, використання рольових ігор.

30. Для роботи у малих групах учнів класу:

а) розподіляють на пари, на трійки, на групи тощо;

б) учні розподіляються на пари, на трійки, на групи тощо;

в) учнів об'єднують на пари, на трійки, на групи тощо;

г) діти об'єднуються на пари, на трійки, на групи тощо;

11. Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А. А. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К, 1998. 231с.
2. Біляковська О. І., Мицишин І.Я. Цюра С. Б. Дидактика вищої школи. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 360 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – К.: Центр учбової літератури, 2005. – 389 с.
4. Закон України Про вищу освіту, 2014.
5. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / В. Л. Ортинський ; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 С
6. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – Одеса: ПДПУ імені К. Д. Ушинського, 2002. – 453с.
7. Kozma Tamás: Kié az egyetem? A felsőoktatás nevelésszociológiája. Új Mandátum Felsőoktatási Kutatóintézet Budapest 2004

Допоміжна

1. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Либідь, 2005– 252
2. Вітвицька, С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посіб. / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної л-ри, 2005. – 398 с .
3. Гура О.І. Педагогіка вищої школи : вступ до спеціальності: Навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури. 2005. – 224с.
4. Корсак К.В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів. Монографія. К.: МАУП-МКА, 1997. – 208 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 123с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005.
7. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи.- К.: Знання, 2009. – 387 с.
8. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. За ред. О.І. Сидоренка. – К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні”. – 2003. – 144 с.
9. Мицишин І. Я. Студент як суб’єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Текст лекції. – Львів. 2007. – 55с.
10. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: Вища шк., 2005. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: “Академвидав”, 2006. – 234 с.
11. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально- метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. Панькова А.І. – Одеса, 2002 – С.424
12. Ярошук Л.Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: Навчальний посібник. – Луцьк, 2010. – 308с.
13. Josip Ivanović: BEVEZETÉS A PEDAGÓGIAI KUTATÁS MÓDSZERTANÁBA, Szabadka, 2016.
14. Dobó István, Perjés István, Temesi József (szerk.): Korszerű felsőoktatási pedagógiai módszerek, törekvések
15. Kozma Tamás: Kié az egyetem? UMK, 2004, Budapest
16. Mészáros Attila: A felsőoktatás tudományos, módszertani és munkaerőpiaci kihívásai a XXI. században, Széchenyi István Egyetem, Győr, 2014.
17. Simándi Szilvia: Fiatal és felnőtt hallgatók a felsőoktatásban. A felsőoktatás módszertani vetületei és kihívásai, Líceum Kiadó Eger, 2016
18. Drótos György – Kováts Gergely: Felsőoktatásmenedzsment, Aula, Budapest, 2009

12. Інформаційні ресурси

1. Логіка і методи педагогічних досліджень. [Www.tspu.edu.](http://www.tspu.edu.ua/kurs/4/Lekcii/Lec2.html) /3. 06. 2008/
<http://www.tspu.edu.ua/kurs/4/Lekcii/Lec2.html>
2. Г.В.Беленька. КУРСОВА, БАКАЛАВРСЬКА, МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА ЯК СТУПЕНІ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТА. Бердянський державний педагогічний університет. /3. 06. 2008/ © 2003-2007 Бердянський державний педагогічний університет, 71100, Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта, 4
[Http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_2_2005/21](http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_2_2005/21)
3. Свіренко Ж.С. Гуманітаризація вищої освіти як соціально-педагогічна проблема. Педагогіка №1'2004. /3. 06. 2008/ © 2003-2007 Бердянський державний педагогічний університет, 71100, Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта, 4.
[Http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2004](http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2004)
4. Основні напрями досліджень. Академія педагогічних наук України. /3. 06. 2008/ Академія педагогічних наук України вул. Артема, 52-А, Київ, 04053, Україна <http://www.apsu.org.ua/ua/science/direction/>
5. НАУКОВА РОБОТА. Library.tup. /3. 06. 2008/
http://library.tup.km.ua/inf_res/bibliogr/hi_sc/2003/nauk.htm
6. Фіцула М.М. Педагогіка. Інтернет-магазин «bookstore.net.ua» /3. 06. 2008/
<http://bookstore.net.ua/moreinfo.php?Bookid=9>
7. Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем педагогіки. Ua.textreferat. /3. 06. 2008/
<http://ua.textreferat.com/referat-12845.html>
8. Горін М.О., Нагаєв В.М. Студентську наукову творчість на новий науковий рівень аграрної науки. /3. 06. 2008/ Агроосвіта. Вища аграрна освіта України. №22. Лютий 2004.
[Www.smcae.kiev.ua/pdf/22.pdf](http://www.smcae.kiev.ua/pdf/22.pdf)
9. Богдан Козак. Українська національна ідея та експериментальна педагогіка. Newright.il.if.ua /3. 06. 2008/
[Www. Newright.il.if.ua/kozak.](http://www.Newright.il.if.ua/kozak)
10. Наукові дослідження. Learn.dlab.kiev. /3. 06. 2008/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України.
[Http://learn.dlab.kiev.ua/?L=ua&p=ractivities](http://learn.dlab.kiev.ua/?L=ua&p=ractivities)
11. НАУКОВІ ШКОЛИ. Uipa. Kharkov. Ua. /3. 06. 2008/ 2006 УІПА.
[Http://www.uipa.kharkov.ua/nau_school.html](http://www.uipa.kharkov.ua/nau_school.html)

*Додаток 1***Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт з дисципліни «Педагогіка вищої школи»**

Семінарські заняття є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції.

Семінар (від лат. “seminarium” – “розсадник”, переносно – “школа”) – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями їх проведення є:

забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ даного курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття виконують такі основні функції (відповідно формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до фаху, формування потреби здорового способу життя тощо);

діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Отож, визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять, слід виходити з того, що:

під час вивчення різних дисципліни студенти повинні засвоїти їх провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.); знати галузі їх використання; вміти застосовувати набуті знання, вміння й навички під час вивчення фахових дисциплін, у майбутній практичній діяльності тощо;

до семінарських занять ставляться загальнодидактичні вимоги (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотного зв'язку, проблемність та ін.);

у методиці проведення семінарських занять є певні особливості, зумовлені логікою викладання конкретної дисципліни;

необхідно забезпечити високий рівень мотивації (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);

дотримання принципу професійної спрямованості та здійснення різнорівневих міжпредметних зв'язків з іншими дисциплінами, практичним навчанням забезпечує формування єдиної системи знань умінь та навичок студентів;

важливим є також формування професійної культури і мислення;

у процесі проведення семінарського заняття необхідно забезпечувати органічну єдність теоретичного і дослідницько-експериментального пізнання;

семінарські заняття мають гармонійно поєднуватися з лекційними,

практичними і лабораторними заняттями та самостійної роботою студентів.

Відмінною особливістю семінару як форми навчальних занять є:

активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд;

викладач надає студентам можливість вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, допомагає їм вірно будувати свої міркування;

така навчальна мета семінару вимагає, щоб студенти були добре підготовлені до заняття;

якщо студенти не підготовлені до заняття, то семінарське заняття перетворюється у фронтальну бесіду (викладач задає питання, студенти відповідають на них).

Існує багато різновидностей семінарських занять, які відрізняються як за змістом, так і за формою організації роботи. У процесі проходження практики під час викладання тої чи іншої дисципліни рекомендується використовувати різні види семінарських занять

Додаток 2

Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни «Педагогіка вищої школи»

Самостійна робота студента є важливою складовою підготовки кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Самостійна робота студентів є одним з компонентів навчального процесу, важливим чинником, що формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань, основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Значно підвищуються значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно-модульної технології навчання, згідно з якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи студентів – засвоїти в повному обсязі навчальну програму дисципліни “Педагогіка” і сформувані самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність і вміти адаптуватися до навколишнього середовища.

Самостійна робота передбачає такі складові:

- самостійну роботу при підготовці до семінарських занять;
- аудиторну роботу під час семінарських занять;
- виконання самостійних робіт у формі підготовки рефератів з конкретних проблем і усних доповідей;
- тестування.

Навчальний час, що відведений для самостійного вивчення дисципліни, регламентується навчальним планом.

Зміст самостійної роботи студентів над конкретною дисципліною визначається її навчальною програмою, методичними матеріалами та вказівками викладача.

Самостійна робота студентів визначається системою навчально-методичних засобів:

- підручниками;
- конспектами лекцій, матеріалами практичних і семінарських занять;
- електронними навчально-методичними посібниками, що містяться в електронних програмах кафедр і бібліотеки;
- опорними конспектами викладачів; • консультаціями викладачів.

Крім того, самостійна робота передбачає опрацювання:

- законодавчих та нормативних актів;
- матеріалів електронних видань.

Розроблені методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для цього призначені питання для самоконтролю.

Навчальний матеріал, що опрацьовується студентами самостійно, виноситься на підсумковий контроль. Упродовж вивчення курсу багато уваги приділяється підвищенню самостійності мислення студентів, що здійснюється при проведенні аудиторних занять. Зокрема, практикується самостійна аудиторна робота, яка передбачає, що студенти беруть участь у складанні питань для самоконтролю, аналізі доповідей студентів, перевірці відповідей, рецензуванні результатів перевірок, виконанні тестових завдань тощо.

Самостійність мислення студентів активізується також постановкою проблемних питань під час читання лекцій, проведення семінарських занять, обговорення результатів виконання самостійних завдань. Поточний контроль знань студентів проводиться шляхом перевірки

конспектів лекцій, завдань для самостійної роботи. Основними видами контролю рівня опанування навчального матеріалу, відведеного для самостійного опрацювання студентами денної форм навчання, є усне опитування (заочної форми навчання — перевірка контрольних робіт). За результатами контролю студентам виставляються оцінки в журналах поточної успішності за бальною системою модульно-рейтингового контролю.

Підсумковий модульний контроль є обов'язковим заходом для всіх студентів. При його проведенні за 100-бальною шкалою оцінюються теоретичні знання та практичні вміння і навички студентів, які вони здобули після опанування всіх змістових модулів дисципліни.

Підсумковий модульний контроль з навчальної дисципліни “Педагогіка” охоплює такі етапи:

- підготовка та захист індивідуального завдання (реферативної роботи);
- виконання тестових завдань;
- відповідь на одне з питань, визначених як питання для самоконтролю.

*Додаток 3***Методичні вказівки до контрольних робіт з дисципліни «Педагогіка вищої школи»**

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним тієї чи іншої теми (завдання). Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується у формі реферату або контрольного завдання (в якому розв'язується конкретна аналітична ситуація). В окремих випадках не виключається поєднання вказаних двох форм контрольної роботи.

Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Незважаючи на різноманітність контрольних завдань, обумовлених специфікою відповідних навчальних дисциплін, алгоритм їх виконання включає:

- 1) уточнення завдання, виявлення необхідних джерел для роботи над ним;
- 2) виявлення тенденцій розвитку процесів, що впливають із завдання, їх теоретичне обґрунтування та оцінка;
- 3) здійснення конкретного вирішення завдання (власний варіант), його пояснення та інтерпретація;
- 4) формулювання заключних висновків з викладанням прогнозу розвитку процесу (явища) в перспективі.

Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований або комп'ютерний її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані. Обсяг контрольної роботи у формі реферату не повинен перевищувати 12-18 сторінок, а у формі контрольного завдання - 3-5 сторінок. В кінці роботи вміщується список використаних літературних джерел, ставиться підпис студента і дата виконання.